

Dr. Jakab László

AZ ATOM-, BIOLÓGIAI-, ÉS VEGYI (ABV) VÉDELMI TÚLÉLÉS BIZTOSÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A NATO AFS: STO¹ PASSZÍV VÉDELMEBEN A REPÜLŐCSAPATOKNÁL

A XX. század utolsó két évtizedének fordulóján a bipoláris világrend felbomlásával az emberiség — és ezen belül a Magyar Honvédség is — abban reménykedett, hogy a világ biztonságosabb lesz. Az erre utaló jelek — ellenségkép megszűnése, támadó fegyverzetek csökkentése, tömegpusztító fegyverek alkalmazására szolgáló alegységek, egységek felszámolása — tették bizakodóvá a katonákat többek között a Magyar Honvédségben is. Ezzel ellentétben a XX. és XXI. század fordulóján az emberiség biztonságára legnagyobb veszélyt a *prolifерáció*² jelentette és jelenti napjainkban is. A tömegpusztító fegyverekkel rendelkező nagyhatalmak mellett egyre több állam célkitűzése lett atom-, vegyi-, vagy biológiai fegyverek beszerzésére való törekvés, vagy saját fejlesztés, mely alapjainak a megteremtését a „*nagyok*” különböző anyagi - technikai és szellemi erőforrásokkal segítették. Az eredmény hatásos lett: berobbant az „*atomklubba*”, India és Pakisztán. Egyre több államról derült ki, hogy kutatásokkal, rakéta kísérletekkel, tömegpusztító fegyverek előállításával foglalkoznak: lásd Észak-Korea, Irak, Irán. Líbia, Szíria, Szudán fegyverek beszerzésére törekednek.

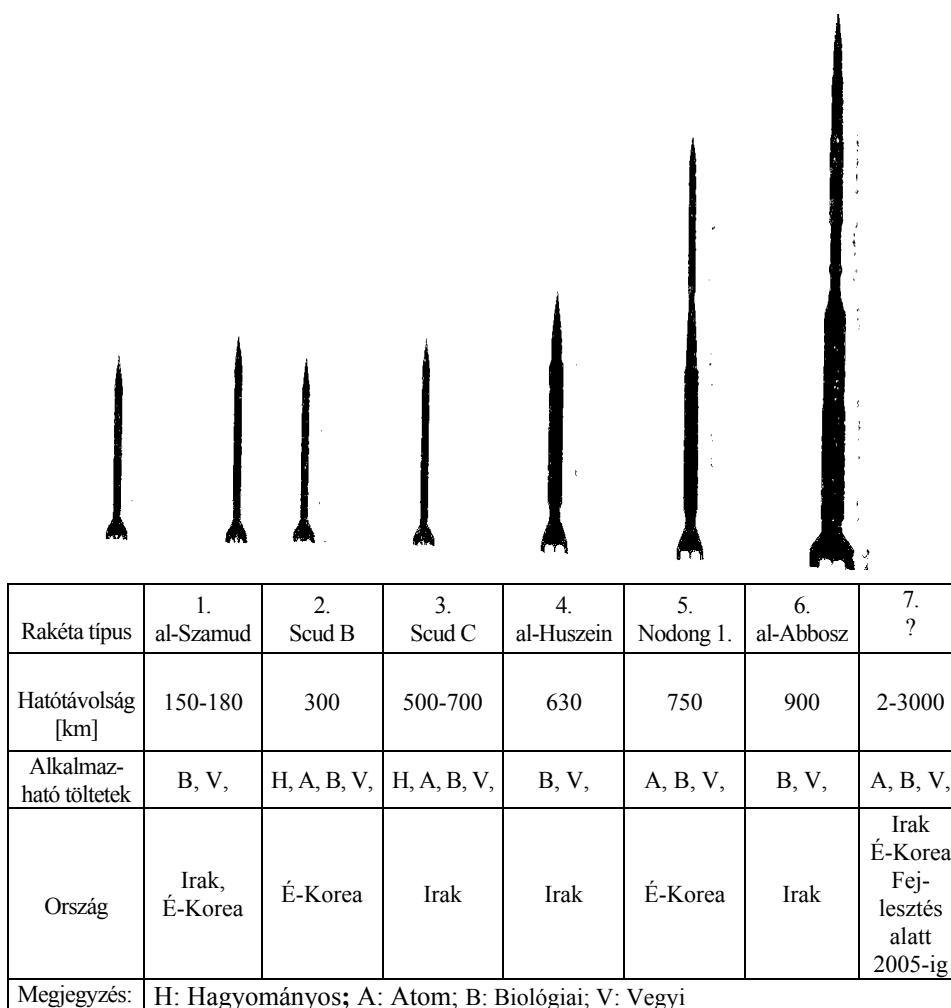
Több mint tíz évvel a bipoláris világrend felbomlása után a proliferáció egyre folytatódik, Irak rakéta kísérletei már veszélyeztetik nem csak Európa országait, hanem lassan az USA-t is. Közben Észak-Korea felmondta az „*Atomsorompó szerződést*”, és nukleáris zsarolásba kezdett. A különböző regionális konfliktusokban továbbra is fenn áll a tömegpusztító fegyverek alkalmazásának veszélye és napjainkban kiemelkedően fontos a nemzetközi terrorizmus elleni fellépés, mert célul tűzték ki egyes terrorista csoportok főleg a vegyi-, és biológiai fegyverek alkalmazását. *A Magyar Országgyűlés 94/1998. évi Országgyűlési határozata a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről* a védelempolitikai alapelvek 2. pont második bekezdésében rögzíti: „*Fokozódó kihívást és veszélyt jelent a tömegpusztító fegyverek és azok hordozóeszközeinek elterjedése*”.

Az elmúlt év novemberében a NATO prágai csúcstalálkozóján megfogalmazták a NATO-val szembeni új kihívásokat: *a nemzetközi terrorizmus, az információs hadviselés, etnikai-vallási feszültségek és a tömegpusztító fegyverek elterjedése*. A Szövetséges Európai Parancsnokság (ACE) Légierő részére meghatározott szabványaiban — többek között — kiemelt figyelmet fordít az atom-, biológiai-, és vegyi (ABV) védelemre, melyet a Magyar Légierőnél is alkalmazni kell. Az AFS külön kötetben foglalkozik a Légierőnél a TACEVAL³ követelményekkel, mely magába foglalja a hadműveleti értékelést és felmérést is. A harcászati értékelés részletesen rögzíti a Légierő egységeinél az ABV követelményeket.

¹ A Szövetséges Európai Parancsnokság Haderő Szabványai: Egységek Túlélőképessége.

² A tömegpusztító fegyverek elterjedése.

³ Egységek Harcászati Értékelése.

1. ábra. Irak és Észak-Korea rakétatípusai

NATO ERŐK ELLENI ABV VESZÉLYEZTETÉS

A NATO-t napjainkban nem veszélyezteti több állam, vagy katonai szövetség részéről erős katonai támadás. Azonban kialakulhatnak regionális konfliktusok, egyes országok kiszámíthatatlansága, emberiség iránti felelőtlensége, a proliferáció növekedése a NATO országok tevékenységét veszélyezteti. A NATO-ban a légi bázisoknál, a repülő és légvédelmi egységeknél is három fokozatú veszélyeztetési szintet határoznak meg: az *alacsony*-, a *közepes*-, és a *magas szintű* veszélyeztetést.

Ezek alapján kerülnek meghatározásra a légi hadműveletek-, a légi és légvédelmi eszközök sebezhetőségei, a különböző fenyegetésekből vagy konfliktusokból következő támadások esetére. Ezeknek a veszélyeztetési szinteknek a tartalmát az adott egységre konkretizálva — a helyi kockázatok és az adott egység harcfeladatait figyelembe véve — a Légierő egységeinek meg kell ismereni.

Az *alacsony szintű veszélyeztetés* nem számol nukleáris fegyverek alkalmazásával, viszont terrorista szervezetek, személyek alkalmazhatnak vegyi-, vagy biológiai anyagokat. (1993: Tokió a levegőben *ANTRAX /LÉPFENE/* alkalmazása — kis koncentráció miatt szerencsére nem volt sérülés; 1995 Tokió: metróban *SZARIN* gáz alkalmazása — több halott és súlyos sérültek).

Egyes csoportoknak lehetnek különféle sugárzó-, vagy nukleáris hasadó anyagaik is. A terroristák célpontjai a lakosságot veszélyeztetik, olyan központokat, ahol a legtöbb ember sérülését, pusztulását okozhatják (metrók, bevásárló-, ipari-, üzleti központok stb.).

A *közepes szintű veszélyeztetés* a harmadik világ agresszív országai részéről várható. Nukleáris fegyverek alkalmazása nem valószínű, viszont birtokolhatnak különböző nukleáris sugárzó anyagokat, melyeket korlátozás nélkül alkalmazhatnak. Bevethetnek, telepíthetnek vegyi-, és biológiai anyagokat.

A *magas szintű veszélyeztetés* esetén a NATO egyes régiója, objektumai lehetnek kitéve egy veszélyes konfliktusnak egy *Fő Szembenálló Erő* részéről. Végső eszközként — ha rendelkeznek vele — bevethetnek atomfegyvereket, vegyi-, és biológiai fegyvereket.

Mindhárom szintű veszélyeztetés esetén számolni kell az adott hadműveleti területen lévő nukleáris-, vegyi-, és biológiai létesítmények sérülése esetén kialakuló katasztrófákkal is, melyek hatásai kevéssel maradnak el az ABV fegyverek bevetésekor keletkező hatásoktól.

A veszélyek elhárítására, vagy a következmények felmérésére és felszámolására a személyi állományt fel kell készíteni, hogy mind béke időszakában, mind konfliktusok esetén biztosítva legyen a Légierő egységeinek a túlélése. A hadműveleti képességi követelmények közé tartozik a túlélőképesség. Az AFS szerint: ” *Az egységek túlélőképességét jelöljük a Survive-to-Operate (STO általános címmel. A STO biztosítja a katonai erők azon képességét, hogy megóvják és megvédjék önmagukat hagyományos és tömegpusztító fegyverek alkalmazásának körülményei között; magába foglalja az aktív védelem, passzív védelem és a harcképesség visszaszerzésének tudományágait*”.

A repülőegységeknek és alegységeknek Magyarország területén és azon kívül is képesnek kell lenni önmaguk megvédésére tömegpusztító eszközök alkalmazásának veszélyeztetési körülményei között is.

AZ ATOM-, BIOLÓGIAI-, ÉS VEGYI FENYEGETETTSÉG FOKOZATAI ÉS A KAPCSOLÓDÓ VÉDEKEZÉS KÖVETELMÉNYEI

A NATO *STANAG*⁴ 2984 rögzíti a fenyegetettség szintjeit és a védelmi intézkedéseket. Ez a STANAG elfogadásra került azzal a fenntartással, hogy a védőruha viselési rendjét és a csapatok csak az új védőeszközökkel történő ellátás után fogják betartani, addig a jelenleg érvényben lévő nemzeti előírások érvényesek. A jelenlegi előírások szerint a repülőcsapatoknál a *67 M összefegyvernemi védőkészlet* és a *70 M gázálarc* van rendszeresítve Ezek nem NATO kompatibilis eszközök, és annyira elöregedtek, hogy személyi védelemre alkalmatlanok. Van, ahol már

⁴ Szabványügyi Egyezmény.

leszedték az alegységektől, van ahol még kint van náluk — az ezzel való védekezés csak illúzió és önbecsapás.

Alkalmazásba vétel időpontja a Légierőnél 2001 július hónap volt. Viszont 2000 februárjában megjelent a *MSZ K 1133/2000 Magyar Katonai Szabvány* mely szerkezetileg eltér a *STANAG 2984*-től. A fenyegetettség négy fokozatú, melyet a repülő egységek parancsnokai a folyamatos felderítési adatok értékelése alapján határoznak meg az egység részére. Az *MSZ K 1133/2000* szabványban a fenyegetettség leírásánál csak az atom-, biológiai-, és vegyi csapás ellenség általi kapacitását és alkalmazhatóságát írják le, utalva a szabványban az ABV fenyegetettség fogalmának meghatározására. Viszont nem tartalmazza az egyéb ABV veszélyforrásokat, mint fenyegetettséget. A megjegyzés rovat 1/b pontjában viszont vegyi üzem sérülése esetére ír le konkrét fenyegetettségi szintet.

Ez a szabvány így ellentmondásos és hiányos is. A szabványban az *1.1. Atom-, vegyi, és biológiai fenyegetettség* fogalmát a következőképpen javaslom módosítani: *Az ellenség atom-, vegyi vagy biológiai csapásmérő képessége és az adott műveleti területen meglévő egyéb ABV veszélyforrások csapatokra ható kockázata az aktuális hadműveleti helyzetben. A fenyegetettséget a parancsnok — a felderítési adatok alapján — folyamatosan értékeli.*

Ezzel a fogalmi kategóriába bekerülnek az egyéb ABV veszélyforrások is, melyek értékelése ABV fegyverek hiánya esetén is biztosíthatja a parancsnoknak a lehetőséget a saját csapat túlélése érdekében fenyegetettségi szint értékelésére és a hozzá kapcsolódó védelmi rendszabályok foganatosítására.

A szabvány 2. *Az ABV – fenyegetettség szintjei, tartalma és a kapcsolódó védelmi intézkedések* táblázatot a fogalom tartalmának megfelelően a következőképpen javaslom módosítani az egyéni védelem területén / az eredeti kollektív védelem változatlan marad!

Az ABV fenyegetettség szintjei, tartalma és a kapcsolódó védelmi intézkedések 1. táblázat

Fenyegetettségi szint	A fenyegetettség leírása	A veszély jele	Egyéni védelmi intézkedés	
			A légzésvédelmi eszközök	A bőrvédő eszközök
ZÉRÓ	Az ellenség nem rendelkezik támadó ABV kapacitással. Az adott műveleti területen nincsenek értékelhető egyéb ABV veszélyforrások.	Nincs	Rendelkezésre áll.	Rendelkezésre áll.
ALACSONY	Az ellenség rendelkezik támadó ABV-kapacitással, de nincs arra utaló adat, hogy azt a közeli jövőben alkalmazza. Egyéb értékelhető ABV veszélyforrásának esetén kicsi a valószínűsége a sugárzó-mérgező és biológiai fertőző hatásoknak a csapatokra.	Az egyes fokozatok elrendelésekor pontosan meg kell határozni a veszély jellegét! Pl: „Alacsony, vegyi (üzemi) jeladó”	Készenléti helyzetben NATO „0” védelmi fokozat előírásai	Készenléti helyzetben NATO „0” védelmi fokozat előírásai

KÖZEPES	Az ellenség más hadműveleti területen már alkalmazott atom-, vegyi vagy biológiai fegyvereket, és /vagy komoly jelek utalnak arra, hogy azokat alkalmazni fogja a közeli jövőben. Egyéb értékelhető ABV veszélyforrások esetén valószínű sugárzó-, mérgező-, vagy biológiai fertőzést okozó hatások érhetik a csapatokat.	Pl: „Közepes, biológiai aerosol”	Készenléti helyzetben	Részleges védelmi helyzetben. NATO „1”, „2”, „3” védelmi fokozat előírásai
MAGAS	Az atom-, vegyi, vagy biológiai csapás küszöbön áll. Egyéb értékelhető kiemelkedően veszélyes ABV források külső vagy belső behatásra „aktivizálódásra” kerültek-nagy valószínűséggel sugárzó-, mérgező-, vagy biológiai fertőzést okozó hatások érik a csapatokat.	Pl: „Magas, atomcsapás radioaktív szennyezés kihullás.”	Védelmi helyzetben NATO „4” védelmi fokozat előírásainak	Teljes védelmi helyzetben NATO „4” védelmi fokozat előírásainak

A FŐ VÉDELMI ERŐK REPÜLŐ EGYSÉGEINEK STO ABV ERŐFORRÁSAI A PASSZÍV VÉDELEMBEN

Az STO-n belül a passzív védelem olyan szükséges rendszabályokat tartalmaz, amelyek minimálisra csökkentik az ellenség légi, vagy földi támadásának hatásait a repülő egységeknél. A passzív védelem magába foglalja a repülő egységek közelbiztosítását, álcázását és a tömegpusztító fegyverek elleni védelmet.

A fő védelmi erők egységeinek értékelését a TACEVAL programban mindhárom fenyegetettségi környezetben végrehajthatják. *Alacsony fenyegetettség* esetén hosszabb a készenléti idő, a személyi állomány feltöltöttségi szintje alacsonyabb, a felszereléseket lehet központilag tárolni. *Közepes -, és magas fenyegetettség* esetén viszont hatékonyan biztosítani kell az STO erőforrásokat!

A passzív védelem személyi állományába parancsnoki / vezetési-, és ABV figyelő pontok, ABV jelző és felderítő (mérő)-, ABV mentesítő-, ellenőrző és fedezék üzemben tartó csoportok tartoznak.

A személyi állomány feltöltöttségénél jelenleg ellentmondás van: a STANAG 2150 „F2 függelék 2. melléklet 4/a pontja a Légierőnél század szinten minden sugárzásmérő- és minden vegyi felderítő eszközhöz egy elsődleges és egy tartalék ellenőrző (felderítő csoportot/raj) javasol kijelölni. Viszont a 65/2002 sz. VK . HDM.CSF intézkedés csak egy rajt ír elő vegyi-, sugár felderítési és ellenőrzési feladatokra. Célszerű lenne a STANAG előírásait alkalmazni, mert abban több a tartalék erő.

A STANAG fenti mellékletének 1. pontja repülő század szintre ABV védelmi tisztet, vagy tiszt-helyettest javasol. Jelenleg a repülő csapatok századainál nincs rendszeresítve ilyen beosztás, hanem

egy más beosztású tiszthelyettes jelölnek ki un *másodlagos funkciójú ABV tiszthelyettesnek*. Ezzel viszont két eredményt lehet elérni; vagy a két beosztás közül csak az egyiket lesz képes hatékonyan ellátni a kijelölt tiszthelyettes, vagy egyiket sem. **Az ABV tiszthelyettesi feladat rendszer önálló beosztást kíván**, mint ahogy a NATO többi országainak haderőinél is van! A személyi állomány a többi feladathoz biztosított.

A passzív védelem az infrastruktúrában megköveteli, hogy a személyi állomány azon részének, amelynek nem tud az egység COLPRO-t⁵ biztosítani, annak a bázison belül, vagy kívül kell TFA-n⁶ pihenést és váltást biztosítani.

A COLPRO-ban túlnyomást kell létrehozni és biztosítani kell ABV anyagok elleni szűrőszellőző rendszert. Jelenleg a vezetési pontokon kívül a többi óvóhelyen a COLPRO nem biztosított, egyes óvóhelyeket rendeltetésétől eltérően használják most békében. A TFA-kat a lehetőségeknek megfelelően az egység ABV (vegyivédelmi) tiszt javaslata alapján az egység STO parancsnoknak kell biztosítani. Mindkét területen be kell tartani a CCA⁷ eljárásait. A NATO ABV védelmi munkacsoportja évente végrehajtja a CCA gyakorlatot, amit utána elemeznek, értékelnek, tökéletesítenek és a tapasztalatokat közreadják. A Magyar Légierőnél jelenleg nem folyik ilyen irányú felkészítés, pedig gyakorlatias jegyzet áll rendelkezésre a Repülőműszaki Intézet Légierő Művelettámogatási tanszékén, amit a Légierő volt vegyivédelmi főnöke készített. A kollektív védőeszközök hatékonyan járulnak hozzá a repülő egységek személyi állományának túléléséhez, ezért az állományt és az eszközöket is túlélést biztosító állapotban kell tartani.

Az egyéni ABV védelmi felszerelésekkel (IPE) minden repülő egységnek rendelkeznie kell. *Alacsony veszélyeztetés* esetén ezeket lehet tárolni alegység, vagy egység szinten, *Közepes-, és magas veszélyeztetés* időszakában, viszont azonnal használható állapotban kell tartani. Mindhárom veszélyeztetési időszakban a saját gázálarchoz azonnali hozzáférést kell biztosítani (ez azt jelenti; hogy az adott technikai eszközben „kézközelben” kell tartani, a repülő bázis területén viszont hordani kell!), hogy védelmet nyújtson a békeidőben esetleg bekövetkező ipari ABV veszélyforrások és esetleges terrorista akciók során felszabaduló mérgező anyagok ellen. A repülő csapatokhoz eddig csak minimális készlet került ki a NATO kompatibilis *93 M védőruhából és gázálarc készletből*. Nem biztosítja a teljes személyi állomány túlélését. Az előírás szerint minimum két készletet kellene minden katonának biztosítani. Nincs biztosítva kiképzésre megfelelő mennyiségű védőeszköz, ezért az új eszközök használatának elsajátítási foka nagyon alacsony. Nincs biztosítva *2352 STANAG-ban és a MSZ K 1132/2000-ban* leírt, az adott repülő egységet veszélyeztető ipari mérgező anyagok ellen védő szűrőbetét. Ha vegyipari katasztrófa következne be, az egység túlélése nem biztosított. Sürgősen el kellene látni az egységeket az előírásoknak megfelelően. A vegyi-, és sugárzást mérő/detektáló eszközök vannak alegység szinten, csak 13–37 évesek, korszerűtlenek, mérési/detektálási módjaik nagy hibaszázalékot hordoznak. Toxikus ipari mérgező anyagok kimutatására nincs rendszeresítve kimutatócső vagy gáزدetektor. Mentésítő eszközök is több mint 30 évesek, szükség szerint megfelelőek — a mentésítő anyagok nagy része viszont előregedett.

A *2002 STANAG és a MSZ K 1122/1999* előírásainak megfelelő NATO egységes ABV szennyezett területeket jelölő készletből még a repülő egységek nem kaptak. Éles szennyezett

⁵ Kollektív védelem, mely ABV környezetben biztosítja a személyi állomány védelmét.

⁶ ABV anyagoktól mentes (tiszt) terület – a kollektív védelem egy része.

⁷ Szennyezettséget ellenőrző terület.

ség esetén csak szükségmegoldással és kevésbé hatékonyan lehetne jelezni a szennyezett területeket.

A 2352 STANAG-ben rögzített vegyi-, és biológiai riasztó műszerrel a repülő alegységek nem rendelkeznek (vegyi riasztó műszer csak szakalegységnél van). Biológiai riasztásra, kimutatásra a NATO-ban is csak kevés ország képes (USA, Anglia, Spanyolország).

A fő védelmi erők repülő egységeinek STO ABV erőforrásai jelenleg nem biztosítják a NATO AFS STO ABV előírásainak megfelelő túlélést.

A LÉGI REAGÁLÓ ERŐK REPÜLŐ EGYSÉGEINEK STO ABV ERŐFORRÁSAI A PASSZÍV VÉDELEMBEN

Az azonnali-, és a gyorsreagáló légi egységeknek a részükre meghatározott magas készenléti fokozatokban kell lenniük. Ez magába foglalja az STO területek magas készenléti fokát is. A passzív védelemben a légi reagáló erők repülő egységeinek képesnek kell lenni az esetleg alkalmazásra kerülő tömegpusztító fegyverek és egyéb ABV veszélyforrások hatásainak túlélésére. A túlélést gyors előrejelzéssel, a veszélyeztetett alegységek azonnali riasztásával, a személyi állomány túlélését biztosító NATO kompatibilis egyéni és kollektív védőeszközök használatával, az erre történő hatékony kiképzéssel lehet biztosítani.

A passzív védelem személyi állománya megegyezik a fő védelmi erők repülő egységeinek személyi állományával. A feladat végrehajtás során viszont figyelembe kell venni az esetleges fogadó nemzet által biztosított személyi állományt az ABV figyelés, bemérés, jelzés, riasztás, felderítés, ellenőrzés és mentesítés területén.

*Egyéni-, és kollektív ABV védelem felszerelései*vel, eszközeivel és objektumaival *alacsony-, közepes- és magas ABV veszélyeztetés* esetén a fő védelmi erők repülő egységeinek megfelelő követelmények mellett a *közepes-, és magas ABV veszélyeztetés esetén* rendelkezni kell az egységeknek automata vegyi-, sugár- és biológiai észlelő, elemző és riasztó műszerekkel is. Biológiai észlelő és riasztó műszeren kívül a szakalegységek rendelkeznek ezekkel (korszerűségük megegyezik a fő védőerők ABV műszereivel!).

Ha a fogadó nemzet nem biztosít elegendő mennyiségű ABV eszközt és anyagot, akkor is teljesíteni kell az STO TACEVAL ABV előírásait.

A COLPRO-ban mérgező anyagoktól mentes területet kell biztosítani a vezetés és az egészségügyi ellátás részére. Biztosítani kell a személyi állomány részére az ABV anyagok elleni védőoltásokat — itt figyelembe kell venni, hogy a gyakorlati tapasztalatok alapján egyes katonáknál nem kívánatos mellékhatások jelentkezhetnek a *Lépfene (Antrax)* és a *Fekete Himlő* elleni oltás után.

Véletlen ABV események elkerülése érdekében biztosítani kell a folyamatos ABV figyelést, felderítést, vezetést és irányítást.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a *szennyezettség ellenőrzésére* a szennyeződések elterjedése, a mentesítés hatékonyságának fokozása érdekében. Ezzel meg lehet akadályozni a személyi

állomány sérülését és növelni lehet az ABV túlélés esélyeit. Az egységeknek biztosítani kell a személyi állományon kívül a különböző felszerelések, anyagi-technikai eszközök és logisztikai anyagok fizikai ABV védelmét — lehetőleg vegyi anyagoknak ellenálló takarókkal, védőréteggel, eszközökkel. Jelenleg a repülő-, és egyéb technikai eszközökhöz rendszeresített takaró ponyvákon kívül más nincs biztosítva, ezek viszont nem vegyi anyag ellenállók. Rövid idejű ideiglenes védelmet nyújtanak — utána mentesíteni kell azokat. A 2871 STANAG és a MSZ K 1125/1999 rögzíti a vegyi sérültek elsősegélynyújtásához szükséges felszereléseket. A Gyors mentesítés biztosítható az egyéni mentesítéssel a rendszeresített SZVCS-al⁸, a szervezetbe kerülő idegmérgek ellen Atropin injekcióval. A hadműveleti mentesítés jelenleg végrehajtható a csapatmentesítő eszközökkel részleges mentesítéssel, csökkentve a szennyezettséget, biztosítva a további feladat végrehajtást. Teljes mentesítést csak szakerők bevonásával célszerű végrehajtani stacioner, vagy telepíthető mentesítő állomásokon (helyeken).

ABV EGYÉNI KIKÉPZETTSÉG ÉRTÉKELÉSE

A TACEVAL magába foglalja többek között az egyéni ABV kiképzettség értékelését is. Általában az egység személyi állományának (tiszt, tiszthelyettes, szerződéses katona/vagy még sorállomány) 20%-át mérik fel gyakorlati feladat végrehajtással. Az egyéni védőeszközök használatát két kategóriában tudják mérni; a 93 M védőruha használatát csak az azzal ellátott alegységeknél, de mivel még nincs kiadva gyakorló készlet, így nincs mit mérni, a 67 M összefegyvernemi védőkészlet használatát a Magyar Nemzeti előírások szerint kell mérni; a védőeszközök előregedése miatt nem lehet reális mérést végrehajtani.

Az STO ABV IPE követelmények csak akkor lesznek teljesítve, ha a repülő egységek teljes személyi állományát ellátják 93 M éles és gyakorló védőeszközökkel. A védőeszközökben eltöltött időt is gyakorolni kell különböző nehézségű munkavégzések esetén. Fel kell készülni ipari mérgek esetén a védekezésre, ehhez azonban ipari mérgek ellen védő gázálc szűrőbetétet kell biztosítani, mert jelenleg nincs. A személyi állomány képes volt-e felismerni az ABV veszélyek szubjektív és objektív jeleit, időben végrehajtani a riasztást, 16 másodpercen belül felvenni a gázálcot a csuklyával együtt (9 és 6 sec). Mindenki ismeri-e az ön- és kölcsönös ABV segélynyújtást, a szűrőbetét cseréjét feladat végrehajtás közben, a különböző mentesítéseket. Az ABV feladatokra kijelölt állomány ismeri-e a 2150 STANAG „A”-„G” függelékében előírt ABV túlélési jártassági követelményeket, képes-e NATO NBC jelentések adására és fogadására.

A felsorolt értékelési és követelmény szempontok adják az ABV kiképzés elérendő céljait és tartalmát. Ehhez figyelembe kell venni a NATO ABV kiképzési doktrínát.

ÖSSZEGZÉS

Összességében jelenleg az ABV védelmi túlélés biztosítása alacsony szintű a repülő egységeknél. A legtöbb hiányosság az ABV logisztikai biztosításban található. Anyagi erőforrások nélkül nem lehet hatékony kiképzést végrehajtani.

Jelenleg ABV logisztikai területen kettősség a jellemző; meg vannak még a már elavult anyagi technikai eszközök — melyek már nem biztosítják az ABV védelmi túlélést, és meg

⁸ Személyi vegyimentesítő csomag.

vannak már a NATO kompatibilis eszközök is — de ezek minimális mennyisége még nem biztosítja az ABV védelmi túlélést.

A repülő csapatoknál az ABV védelmi túlélés csak akkor lesz biztosítva az STO passzív védelmében, ha az egységek maradéktalanul teljesítik a NATO AFS STO ABV előírásait és követelményeit.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Allied Command Europe Forces Standards III., VI kötet.
- [2] 563/277: Shape harcászati értékelés kézikönyve (STO), LEVK, 2000.
- [3] 1605/shopa/98: szabványok az ace fegyveres erői számára -shape-1998
- [4] NATO MAS: 2871 STANAG: elsősegélynyújtáshoz szükséges felszerelések vegyi sérültek számára. 1989. 3. kiadás
- [5] MSZ K 1125: vegyi sérültek elsősegélynyújtásához szükséges felszerelés. 1999.
- [6] MH Vegyivédelmi Technikai Szolgálatfőnökség: 93 M egyéni védőeszköz-készlet műszaki leírása, kezelési és technikai utasítása. 2001.
- [7] Csutorás Gábor: A NATO légierijének SZET konstrukciója és eljárásmodjai. Jegyzet, ZMNE RMI LMT, 2001.
- [8] Honvédségi Közlöny: Az Országgyűlés 94/1998 (XII.29) OGY határozata a Magyar Köztársaság biztonság és védelempolitikájának alapelveiről, 1999. évi 1. szám.
- [9] Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma: NON - Proliferációs ABC –Budapest, 2000.
- [10] 1100. 3/SHOPA/97: Szabványok a Légierő számára, AFS, 1997.
- [11] 563/284: ACE főparancsnokának 80-15. számú direktívája, ACE, 1989.
- [12] NATO MAS: 2941 STANAG: Irányelvek az állandó légierő létesítményekben kollektív védelmi szerkezeteket használó légi és földi személyzet számára. 1992. 2. kiadás.
- [13] MSZ K 1133: Atom-, biológiai- és vegyivédelmi felszerelések. 2000.
- [14] MSZ K 1133: Atom-, biológiai- és vegyi fenyegetettség fokozatai és a kapcsolódó védekezés követelményei. 2000.
- [15] MSZ K 1122: Figyelmeztető jelzések az ABV anyagokkal szennyezett területek, felszerelések, készletek és tartalékok megjelölésére. 1999.
- [16] NATO MAS: 2145 STANAG: Fegyveres erők, anyagok és felszerelések nukleáris fegyverek bevetése utáni túlélési kritériumai. 1991. 2. kiadás.
- [17] NATO MAS: 2150 STANAG: Az ABV fegyverek elleni védelemben szerzett jártasság NATO szabványai. 1997. 5. kiadás.
- [18] Dr. Jakab László: A vegyivédelmi biztosítás fejlesztése és jövője a repülőcsapatoknál. PhD értekezés, ZMNE, Budapest, 1998.